

[Undervisningsministeren.]

kommende år, måske endda i form af særlige kursus i de større bysamfund for de årgange af voksne, der ikke havde mange chancer for udvidet skolegang. Man vil i fritidsundervisningen kunne hjælpe mange mennesker til at komme i gang med en uddannelse, eksempelvis blot den 9. klasses prøver, der kræves som grundlag for en række kortere erhvervsuddannelser.

I aviser og diskussioner tales der ofte om, at man gennem prøveforberedende undervisning for voksne skal skabe nye veje til universiteter og læreanstalter, men set ud fra befolkningen som helhed er det et problem af meget lille størrelsesorden. For langt de fleste er spørgsmålet at få en forbedret grundlæggende uddannelse, så de forbedrer deres muligheder i erhvervslivet.

Ud over dem, der ikke har haft uddannelses tilbud i deres skoletid, gælder det naturligvis også dem, der må forlade et erhverv på grund af svigtende indtjeningsmuligheder, et problem, der nok er særlig aktuelt i forbindelse med afvandringen fra landbruget og nye strukturer i visse byerhverv.

Jeg har sat disse uddannelsesområder forrest i denne gennemgang, fordi jeg føler det påkrævet. Alt for meget af debatten om uddannelsen samler sig om de højere uddannelser og gymnasiet. Og selv om de er vigtige, må man ikke i en debat om uddannelsespolitikens mål glemme det store tal — langt de fleste — som ikke har behov for uddannelse på det niveau. På baggrund af den højroastede debat, der føres om de højere uddannelser, kunne man have lyst til at råbe et: glem ikke de stiltfærdige. De, hvis uddannelsesbehov ikke ligger på universitetsniveau, de, hvis behov for uddannelse individuelt set er lige så vigtigt. Og talmæssigt udgør de en langt større gruppe.

Et tredje væsentligt mål ligger i en fortsat nedbrydning af den tidligere så stærke grænsedragning mellem almindende og erhvervsbetonet undervisning.

Tænker vi et par årtier tilbage, var hovedreglen, at folkeskolens elever havde to muligheder: at søge skolegang efter det 14. år i realafdeling og gymnasium eller at søge læreplads i erhvervslivet i 14 års alderen. Her var en skarp grænse mellem

tidligt erhvervsvalg og fortsat skolegang med almindende undervisning.

Det skal retfærdigvis tilføjes, at efterskoler og højskoler gav tilbud om undervisning, som gjorde den i det da gældende skolesystem faste opdeling mindre streng. Det har været og er de frie skolers store og værdifulde indsats.

Man opretholdt ved folkeskoleloven af 1958 principielt, at børnene efter det 5. skoleår skulle deles i almen og boglig linje, selv om mellem skolen forsvandt, men i dag har i praksis den udelte skole til og med 7. skoleår sejret. Samtidig er antallet af elever i folkeskolens 8. og 9. klasser eller på tilsvarende trin i de frie skoler vokset overordentlig stærkt. En erkendelse af, at en bedre grundlæggende uddannelse, et større alment kendskab, er en forudsætning for senere erhvervsmæssig uddannelse, altså en fortsat nedbrydning af det tidligere skarpe skel.

Den klare tendens til i folkeskolen at etablere samlæsning på 8. og 9. klassetrin fører i retning af at ophæve den skarpe sondring mellem reallinje og 8.-9. klasses undervisning. Større valgmuligheder for eleverne på disse klassetrin vil nedbryde endnu mere af den klassiske forskel mellem to undervisningsløb: et mere almindende og et mere erhvervsbetonet.

Med indførelsen af 9-årig undervisningspligt fra 1973-74 vil vi opnå to væsentlige ting: det tidlige — det for tidlige — erhvervs- og uddannelsesvalg i 14 års alderen vil være væk, og alle vil få en 9-årig almen grundlæggende uddannelse. Den 9-årige grundskole vil få enhedsskolens præg med valgmuligheder for eleverne i skolens ældste klasser, og ingen vil ved 16 års alderen have bundet sig definitivt til en bestemt uddannelse eller et bestemt erhverv. Det er målet for den principbeslutning om undervisningspligtens udvidelse og en reform af de grundlæggende skoleuddannelser, som folketinget vedtog i foråret.

Til trods for denne nylige vedtagelse, til trods for at det har taget 5-10 år at nå frem til beslutning om udvidet undervisningspligt, og til trods for at den først kan blive effektiv om 4 år, er der allerede nu rejst ønsker og krav om udvidelse af undervisningspligten til 12 år, de mest avancerede ønsker går ud på en 12-årig enhedsskole.